

GORNJI TKALEC, selo JZ od Križevaca. God. 1425. spominje se crkva Sv. Marije koja je 1611. pripala zagrebačkim isusovcima, a 1783. grkokatoličkoj biskupiji. Jednokatni dvorac četverokutna tlocrta s nerasčlanjenim pročeljima na način ranoga baroka danas je u ruševnom stanju. Ima ulazni portik prema dvorišnoj strani. Sastavni je dio dvorca kapela Sv. Marije četverokutne osnove s drvenim tornjićem. U njoj su ranobarokni oltari, slike, zastave, antependij. U sakristiji je nadgrobna ploča grkokat. biskupa Bazilija Božićkovića (1785).

LIT.: A. Horvat, *Između gotike i baroka*, Zagreb 1975. — L. Dobronić, *Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj*, Rad JAZU, 1984, 406. A. Ht.

GOSPA OD MILOSTI, samostan na otočiću u Tivatskom zaljevu, Boka kotorska. Uz jednobrodnu, prvotno benediktinsku, crkvu iz XV. st. s pravokutnom apsidom nalazi se kompleks samostanskih zgrada s malom muzejskom zbirkom. U samostanu je nađen lat. natpis iz IX. st. koji govori o gradnji crkve Sv. Stjepana. U kompleksu samostana i crkve ima više fragmenata predromaničke arhit. plastične dekoracije.

LIT.: N. Luković, *Boka Kotorska*, Cetinje 1954, str. 198.

R.

GOSPA OD OTOKA → SOLIN

GOSPA OD ŠKRPJELA, barokna crkva na otočiću kraj Perasta u Boki kotorskoj. Zidana je 1630 (na pročelju je kip Majke Božje arhaična oblika i kameni ukras iz rim. doba). God. 1720–25. dograđeni su joj, po nacrtu Ilije Katičića, osmoročutni prezbiterij i kupola; pri gradnji sudjeluju Vuk Kandijot i Petar Dubrovčanin. Unutrašnjost crkve ukrašuju slike Tripuna Kokolja (oko 70 velikih i malih kompozicija na drvu i platnu); njegovo najopsežnije i najcjelovitije djelo, rađeno više od dvadeset godina. Unutrašnjost crkve ukrašuje još *Gospa od Škrpjela*, slika na drvu Lovre Marinova Dobričevića (XV. st.), i barokni oltar (iz 1796) koji su klesali A. i G. Capellano iz Genove.

LIT.: P. Butorac, *Ponutrica svetišta Gospe od Škrpjela s osobitim obzirom na djela Kokolja*, Glas Boke, 1933. — Isti, *Djela Tripe Kokolja u svetištu Gospe od Škrpjela*, Nova Evropa, 1934. — N. Luković, *Boka Kotorska*, Cetinje 1952. — K. Prijatelj, *Slikar Tripo Kokolja*, Rad JA, 1952, 187. — Isti, *Umjetnost XVII i XVIII stoljeća u Dalmaciji*, Zagreb 1956, str. 20, 21, 28, 46. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, *Barok*.

GOSPA OD ŠKRPJELA

GOSPIĆ, grad u Lici. Na lok. *Lipe*, kraj rijeke Novčice, nalazi se nekropola starijega željeznog doba s ostacima skeleta i grobova sa žarama; važan je grob s poklopcem u kojemu je očuvan nakit iz ← VI. st. U zap. dijelu grada pronađen je brončani mač (tipa Sauerbrunn), jedini predmet takve vrste na našem tlu; datira se u srednje brončano doba. — Grad je utemeljen u XVII. st., razvio se za Vojne krajine kao središte ličkoga štaba i brigadno mjesto ličke otočake regimente. Od građevina se ističu kula age Senkovića, vojarna iz 1767. i kasnobarokna župna crkva Sv. Marije iz 1780. Na crkvi je memorijalna ploča poginulima u bitki kraj Bilaja 1809 (R. Frangeš). U kapeli Sv. Ivana Nepomuka nalaze se tri slike iz XVIII–XIX. st. Na groblju je *Poprsje žene s dukatima* (1907, nadgrobni spomenik Lovri Paveliću), rad I. Rendića, a na trgu spomenik N. Tesli F. Kršinića (1981). U Gospiću djeluje Muzej Like. Grad i spomenici teško su oštećeni u agresiji na Hrvatsku 1991–93.

LIT.: R. Horvat, *Lika i Krbava*, II, Zagreb 1941, str. 24–25, 149 i 167–168. — Cultural heritage of Croatia in the war 1991/92, Zagreb 1993.

R. D. B. i A. Ht.

GOSPODNETIĆ, Pavao, brački kipar. God. 1594. izradio mali kameni kip proroka Elizeja u šibenskoj katedrali, bogate draperije i izrazitih manirističkih crta, u kojemu se osjeća utjecaj venecijanskoga kipara A. Vittorije.

LIT.: P. Kolendić, *Gospodnetićev Jelisej u Šibenskoj katedrali*, Zbornik Bogdana Popovića, Beograd 1929.

GOSS, Vladimir P. (Gvozdanović, Vladimir), povjesničar umjetnosti (Zagreb, 3. I. 1942). Diplomirao (1966) i magistrirao (1968) povijest umjetnosti u Zagrebu. Doktorirao na Cornell University, Ithaca (1972) s tezom o predromaničkoj i ranoromaničkoj arhitekturi u Hrvatskoj. Od 1972. predavač na sveučilištima u Americi (Cornell University, Ithaca i University of Michigan). Istražuje srednjovj. umjetnost, osobito period predromanike i romanike te problem kulturnih veza Istoka i Zapada u tome razdoblju, srednjovj. gradove u Hrvatskoj i renesansnu skulpturu u Dalmaciji.

BIBL.: *Prilog radionici Nikole Firentinca i Andrije Alešija*, Peristil, 1967–68, 10–11; *Starohrvatska arhitektura*, Zagreb 1969; *Crkva Majke Božje u Moroviću*, Peristil, 1969–70, 12–13; *Sveti Dimitrije u Brodskom Drenovcu*, VJAH, 1971; *Prilog problemu školovanja majstora Radovana*, Prilozi — Dalmacija, 1972; *Two Early Croatian Royal Mausolea*, Peristil, 1975–76, 18–19; *The Schiavone in Vasari's Vita of Brunelleschi*, Commentari,

EHU, 19

GOSPA OD ŠKRPJELA

1976, 27; *The Lunette of the Nativity at Trogir*, *Studies in Medieval Culture*, 1976, 8–9; *The South Eastern Border of Carolingian Architecture*, *Cahiers Archéologiques*, 1978, 27; *Značaj starohrvatske arhitekture za opću povijest evropske predromanike*, u djelu: *Prilozi istraživanju starohrvatske arhitekture*, Split 1978; *I due rilievi di Pietro da Milano e di Francesco Laurana nell'arco di Castelnuovo in Napoli*, *Napoli Nobilissima* (Napoli), 1981, 20; *Is there a Pre-Romanesque Style in Architecture*, *Peristil*, 1982, 25; *Vinodolski teritorij i njegova prostorna organizacija*, Radovi IPU (Zbornik Milana Preloga), Zagreb 1988–89, 12–13.

Iv. Mat.

GOTALOVEC, selo u Hrvatskom zagorju, SJ od Zlatara. Kaštel stare obitelji Gotala, pregrađen u dvorac, porušen poč. XX. st. — Jednobrodnu gotičku kapelu Sv. Petra dao je 1755. barokizirati biskup Stjepan Puc, sin Barbare Gotal. Crkva ima četverokutno svetište, iza kojega je grobnica istog oblika, a uz bokove lađe dodani su sakristija i trijem. Pred glavnim je pročeljem zvonik (1708). U crkvi su dva drvena oltara urešena akantom iz radionice I. Komersteina iz posljednje četvrti XVII. st. (prenesena iz zagrebačke katedrale); na jednom je od njih slika Marije Magdalene, rad Z. Šulentića. Crkva ima gl. oltar iz rokoka i propovjedaonicu s grbovima S. Puca, ormar, klasiistički pozitiv (male orgulje) i knjige iz XVII. i XVIII. st.

LIT.: D. Baričević, *Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. st. u istočnom dijelu Hrvatskog zagorja*, Ljetopis JAZU, 1972, 76, str. 288–290. — Lj. Gašparović, *O aktivnosti Ivana Komersteina u Hrvatskoj*, *Peristil*, 1975–76, 18–19.

A. Ht.

GOTTHARDI-ŠKILJAN, Renata, povjesničarka umjetnosti (Zagreb, 10. I. 1924). Diplomirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu (1952). Od osnutka Kabineta grafike JAZU 1949. kustosica, 1964–89. njegova ravnateljica. Uz to je od 1957. bila kustosica Valvasorove zbirke Nadbiskupije zagrebačke. Obradivala stare grafičare iz Valvasorove zbirke, priredila niz izložbi, među njima bijenalne zagrebačke izložbe jugosl. grafike, odn. crteža.

BIBL.: *Nizozemska i flamanska grafika XVI. XVII. i XVIII. st.* (katalog), Zagreb 1960; *Prilog katalogu grafičkog djela Martina Kolumića Rote*, Prilozi — Dalmacija, 1960; *Lik Bogorodice u grafici A. Dürera, njegovih kopista i suvremenika iz Valvasorove zbirke Nadbiskupije zagrebačke* (katalog), Zagreb 1971; *Barokno kazalište u grafici Valvasorove zbirke Nadbiskupije zagrebačke* (katalog), Zagreb 1971; *Justus v. d. Nypoort, grafika i crteži iz Valvasorove zbirke Nadbiskupije zagrebačke* (katalog), Zagreb 1972; *Martin Schongauer-Lucas v. Leyden i njihovi kopisti u grafici Valvasorove zbirke Nadbiskupije zagrebačke* (katalog), Zagreb 1973; *Plakat u Hrvatskoj* (katalog), Zagreb 1975; *Bakrorezi prema J. Kloviću u Valvasorovoj zbirci, Kabinetu grafike i Bogišićevoj zbirci*, Peristil, 1983, 26; *Grafike N. Bonifacija, C. Corta prema J. Kloviću, M. Kolumića-Rote i A. Medulića i njegovih kopista iz Bogišićeve zbirke u Cavtatu* (katalog), Zagreb 1985; *Josip Račić — Miroslav Kraljević, crteži i grafike* (katalog), Zagreb 1985; *Grafike J. i E. Sadelera i kopista iz Bogišićeve zbirke u Cavtatu* (katalog), Zagreb 1986; *Hrvatski sportski plakat 1906–1986* (katalog), Zagreb 1987; *Valvasorjeva grafična zbirka zagrebačke nadbiskupije*, u katalogu: *Janez Vajkard Valvasor Slovincem in Evropi*, Ljubljana 1989.

L. D.